



בס"ד, י"ג באדר ב' תשפ"ב

15 מרץ 2022

תיק מס' 82064

## פסק דין

בעניין שבין

התובע

בעל שירותי הסעדה (קייטרינג)

הנתבע

מזמין שירותי הסעדה לצורך אירוע

### א. רקע ועובדות מוסכמות

עניינו של פסק דין זה במחלוקות שבין בעל שירותי הסעדה, לבין משפחה אשר הזמינה את שירותיו לחתונה. לאחר החתונה נפלו בין הצדדים מחלוקות באשר לטיב השירות ולגובה התשלום, כמפורט להלן.

הצדדים חתמו על הסכם בוררות של בית הדין, והסכימו לכך שההליך יהיה בסדר דין מקוצר, לפיו יש אגרה מופחתת, דן יחיד וללא אפשרות ערעור. כמו כן, הצדדים נתנו את הסכמתם לכך שהדיון יתקיים בהיוועדות חזותית, באמצעות תוכנת זום.

התובע נותן שירותי הסעדה לאירועים, בכלל זה, הכנת האוכל לפני האירוע, ובאירוע עצמו עריכת השולחנות ומלצרות. בנם של הנתבע ואשתו (להלן: **הנתבעים**, **החתן**) עמד בקשר עם התובע, ושכר את שירותיו לחתונה שנערכה במזל טוב בחודש אדר א'.

בנם של הנתבעים פנה אל התובע בסביבות אמצע חודש טבת תשפ"ב (לפי התכתבויות הווצאפ, בתאריך 20/12/12), וביקש כי הלה יספק את שירותי ההסעדה לחתונה. החתן והתובע התכתבו בווצאפ על מחירים, כיצד ניתן לשריין את התאריך, אפשרות להזיז את החתונה ליום אחר בשבוע, אופן הצלייה של הפרגיות ועוד. התובע ביקש שיודיעו לו מראש על מספר המנות שבועיים לפני האירוע, אך בפועל רק כשבוע לפני האירוע החתן הודיע לו שיש צורך ב-340 מנות. ערב החתונה, החתן ביקש להוריד את מספר המנות ל-330.

באתר של התובע ישנם תפריטים שונים. החתן בחר בתפריט 3. אף שהמחיר המופיע באתר הוא 95 ₪ למנה, סוכם על מחיר של 85 ₪ למנה. בעלי השמחה העבירו מקדמות, האחת ע"ס 7,000 ₪ והשנייה ע"ס 17,000 ₪. בנוסף, החתן ביקש תוספת מעבר למנה הבסיסית: 2 מרקים בעלות של 2000 ₪; שדרוג של 90 מנות בעלות של 16 ₪ למנה, סה"כ 1440 ₪.

החתן ביקש שהמזון באירוע יהיה בכשרות מהדרין. נשלח אליו צילום תעודת כשרות מחודש תשרי, ולפיו: **"הרינו מאשרים כי [הקייטרינג של התובע] מפוקח על ידינו ואפשר לסמוך עליו ככשר "למהדרין"...** כל המוצרים כשרים למהדרין... פרות וירקות שביעית ע"פ דרישת הלקוח". ערב האירוע התברר לחתן שבחלק מהמאכלים יש ירקות מהיתר מכירה. התובע אמר לחתן שהוא אומר לכל הלקוחות שאם ישנן בקשות כלשהן –



יש לכתוב אותן על התפריט, ואמירה בעל פה אינה מועילה, כי הוא לא יכול לזכור כל מה שאומרים לו. עם זאת, הוא היה מוכן להכין מחדש את הסלטים שכבר הוכנו (סלק וירקות מוחמצים), ואת המרקים שעדיין לא הוכנו, אם יהיה מי שיביא לו ירקות בכשרות המתאימה לחרדים מאזור ירושלים. אבל אין לו אפשרות להביא את הירקות בעצמו, כי לא יהיה לו די זמן להכין את החתונה אם הוא ייסע בעצמו. גם לחתן לא היתה אפשרות לשלוח מי שיביא את הירקות, ולכן בארבעה מאכלים באירוע היו ירקות מהיתר מכירה (שני סלטים ושני מרקים). באירוע הייתה תלויה תעודת כשרות בה פורט איזו כשרות יש לכל מאכל ומאכל.

במהלך האירוע התברר שהקוסקוס מקולקל באופן כלשהו, והתובע דאג להסיר אותו.

לאחר האירוע התובע התכתב עם החתן, והשנים הסכימו שנשאר חוב של 7490 ₪, לפי הפירוט הבא:

מחיר	הפריט
28,050 ₪	330 מנות * 85 ₪
2,000 ₪	מרקים
1,440 ₪	שדרוג מנה עיקרית
31,490 ₪	סה"כ
24,000 ₪	שולם עד כה
7,490 ₪	יתרת חוב

לדברי התובע, הוא סבר שישלמו לו את יתרת החוב, אך משחלו עיכובים בתשלום, הוא הבין שיש לנתבעים טענות כלפיו, והצדדים פנו לבית הדין.

### ב. טענות התובע

- תחושתו היא שהאירוע היה טוב, האנשים היו מרוצים וסיימו את האוכל שקיבלו ואף ביקשו מנות נוספות מהמטבח. גם החתן היה שמח ומרוצה במהלך האירוע ולאחריו.
- לפני ובמהלך האירוע הוא התנהל מול החתן. כיון שהיחסים היו תקינים, הוא היה מוכן לוותר על כל מיני דברים, כי היה חשוב לו שהחתן יהיה מרוצה – כמו כל לקוח. אולם מכיוון שהנתבעים עומדים כעת מולו, והם הלינו את שכרו, הוא חוזר בו ממה שוויתר בעבר, ועומד על זכויותיו.
- במקום 85 ₪ למנה, הוא תובע 95 ₪ למנה – שזהו מחיר המחירון המופיע באתר.
- סוכם איתו על 340 מנות, ואי אפשר להוריד את מספר המנות ברגע האחרון. הוא הסכים בזמנו לוותר לחתן, אבל כעת אינו מסכים לוותר לנתבעים. לכן הוא תובע תשלום על 340 מנות, ולא על 330. ובסה"כ 32,300 ₪.
- בגלל העיכוב בהעברת ההזמנה, שלא הועברה שבועיים מראש, הייתה לו טרחה יתירה ולחץ להכין את האוכל. על כך הוא מבקש 1000 ₪.
- בחתונה ביקשו ממנו לערוך 350 מקומות, ולכן יש לשלם על העבודה הנוספת שהייתה לו ולעובדיו. 10 מקומות \* 30 ₪ = 300 ₪.



- האירוע התאחר, כך שבהתחלה המלצרים לא עבדו, ובסוף חלק נשארו מאוחר במשך כשעה עד שעה וחצי, ולכן יש לשלם על תוספת הזמן שהוא ופועליו עבדו סך 843 ₪.
- יש לשלם על הלנת שכרו במשך כשבוע. לפי תחשיב של 20% מהשכר בשבוע הראשון, ועוד 10% לכל שבוע נוסף. סה"כ 1,668 ₪.
- בחלק מתבניות הקוסקוס הורגשה חמיצות, כפי הנראה טבח חדש לא תיבל נכון את הקוסקוס. אבל כאשר הוא התנהל מול החתן הוא היה מוכן לוותר על מחיר הקוסקוס. להערכתו מדובר בהפחתה של 600 ₪. לשאלתי, השיב התובע שאילו הוא היה מתבקש להוסיף קוסקוס לתפריט, הוא היה גובה 2.5 ₪ לסועד, דהיינו כ-850 ₪ לאירוע זה. אולם כעת כאשר הוא מתנהל מול הנתבעים, הוא לא מעוניין ללכת לפנים משורת הדין, ולכן לא צריך להוריד את כל הקוסקוס מהחשבון.
- הובהר לחתן שכל מה שחשוב לו – עליו לכתוב בתפריט. התפריט מהווה חוזה לכל דבר ועניין. ולכן היה על הנתבעים לכתוב בתפריט את כל הבקשות המיוחדות, ובכלל זה את הבקשה לכך שהירקות לא יהיו "היתר מכירה".

### ג. תשובות הנתבעים וטענותיהם

- הם אלו ששילמו על האירוע, ולכן הם בעלי הדין. נכון שהחתן עמד בקשר עם התובע, אך זה מתוך הגישה החינוכית שלהם, לחנך את ילדיהם לעצמאות.
- הם לא היו מרוצים מהאוכל שהוגש בחתונה, ואפילו התביישו בו. הם אמרו לתובע שהם מבקשים אוכל מתובל בחריפות, ולמרות זאת האוכל לא היה מתובל בהתאם. הסלטים היו "על הפנים" כלשונם, בטעם של סלטים מחנות ולא כמו שצריכים להיות בחתונה. הפרגיות היו קטנות מאוד והטורטיות היו יבשות.
- חלק מהאוכל היה מקולקל: הקוסקוס היה מקולקל, כפי שהתובע הודה; הבורגול היה מקולקל – היו "חוטטים" מהנוזל שבו, וזה בגלל שהבורגול תסס והתקלקל. הוא גם לא היה מוכן כראוי מראש – לא היה בו ירק כלל. אפילו בחתונה אנשים אמרו להם על המאכלים שהם מקולקלים.
- הוזמנה תוספת "דואט" שבה אמורים להיות תפוחי אדמה ובטטה. במקום זה הגיעו תפוחי אדמה מעוכים.
- הם אמרו פעמיים לתובע שיש להם אורחים חרדים, ושהם צריכים "שמיטה לחומרא", וברור שהכוונה היא שלא יהיו ירקות מהיתר מכירה.
- הם לא העלו את התלונות שלהם במהלך האירוע, כי הם לא רצו לעסוק בכך בזמן השמחה או בסוף האירוע, ולכן הם דחו זאת לשבוע אחרי האירוע.
- לאחר בירור עם קייטרינג, לדעתם מגיעה להם הפחתה ממחיר הקוסקוס בסך 12 ₪ למנה \* 330 מנות = 3,960 ₪.
- בנוסף מגיעות ההפחתות הבאות:
  - טורטיות יבשות 15 ₪ למנה \* 110 (שליש מהמנות העיקריות) = 1650 ₪.
  - מרק מירקות מהיתר מכירה הוא בגדר מקח טעות = 2000 ₪.



סלטים מירקות מהיתר מכירה הם בגדר מקח טעות 6 ₪ \* 330 מנות = 1800 ₪.

סה"כ 9,410 ₪.

- מעבר לכך, כאשר חלק מהמנה מתקלקל הרי שיש להפחית מערך כל המנה, ולא רק את השווי הכספי של הרכיב המסוים שהתקלקל. שהרי ההנאה מכל הסעודה מתקלקלת, ויש בושת לגבי כל שווי המנה. הנתבעים צרפו מקורות הלכתיים, ולהבנתם, ממקורות אלו עולה שיש להפחית חצי משווי המנה. לכן לדעתם יש להפחית חצי מסכום הסעודה – 15,745 ₪.
- לאחר החתונה התובע הודיע שצריך לשלם לו 7,490 ₪, שזה מתאים לחשבון של 330 מנות. זה מראה שהתובע הסכים להוריד את מספר המנות ל-330 מנות. כמו כן, העובדה שהוא ביקש רק 7,490 ₪ מראה שלא היו לו תביעות וטענות נוספות, ולא כפי שטען בדיון.
- האירוע התחיל בזמן ולא היו עיכובים. אין לספור את המקומות בשולחן עבור החתן והכלה, ולכן נערכו רק 330 מקומות, ולא 350 מקומות.
- פיצוי על הלנת שכר יש רק אצל שכירים, ולא אצל מי שנתן שירותים בקבלנות כמו במקרה זה.

#### ד. תשובות התובע לטענות הנתבעים

- החתן ואמה של הכלה הם אלו שטעמו את האוכל לפני האירוע, והיו מרוצים, ועל סמך זה ביקשו לשכור את שירותיו. אילו הנתבעים היו באים לטעום הם היו יכולים להתרשם, ולהחליט אם האוכל טעים להם או לא. אבל הם לא יכולים להתלונן למפרע שהאוכל לא לטעמם.
- הבורגול לא היה מקולקל.
- התפריט הוא החוזה, וכל מה שמבקשים ממנו צריך להירשם על התפריט – הן לגבי התיבול והן לגבי הכשרות.
- החשבון שהוא שלח לחתן התאים לאופן בו הוא התנהל מול החתן, אבל אם נוצר הצורך להתדיין מול הנתבעים – זכותו להעלות טענות שלא עלו מול החתן.

#### דיון והכרעה

##### ה. הקדמה

בפתח הדברים אבקש להצטרף לשמחה של משפחת החתן, ולברך את ההורים שיזכו לרוות נחת, ולראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ושתשרה השכינה במעונם של החתן והכלה.

לא בכל יום מחתנים בן, ומטבע הדברים כל אדם היה רוצה שהכל יסתדר על הצד הטוב ביותר, ושכל הקרובים והחברים, ההורים והאחים, והזוג הטרי, כולם יזכו להפיק הנאה שלמה ומלאה. ברם, המציאות מלמדת שבאירועים מורכבים בהם יש המוני פרטים גדולים וקטנים – לא תמיד הכל הולך למישרין.



יהא הפיצוי הכספי אשר יהא – את שנעשה אין להשיב. בשורות הבאות אדון בדברים מהזווית ההלכתית-משפטית, שלפעמים אינה מכמתת את התחושות והאכזבות למספרים ולחיוב כספי. אאחל להורים שיזכרו את הדברים הטובים שהיו, ולא תיפגם משמעות האירוע עבור בנם וכלתם הנכנסים לשלב החדש בחייהם.

### 1. דיון בטענות התובע

שני כללים גדולים בדיני ממונות: האחד הוא ש"הכל כמנהג המדינה", וכאשר צדדים מגיעים להסכמות מבלי לפרש חלק מתנאי החוזה – יש לפרש את ההסכמות לפי המנהג. הכלל השני הוא ש"כל תנאי שבממון קיים", ולכן הסכם בין צדדים קיים. היחס בין שני הכללים הללו הוא, שבדרך כלל הסכמה מפורשת תגבר על מנהג המדינה. משום שמנהג המדינה הוא "ברירת המחדל", שאפשר להסתייג ממנה ע"י הסכם מפורש (שולחן ערוך חו"מ שלא, א-ב; חוקי התורה: פרשנות הסכמי ממון, סעיף 5). בהתאם לכך:

הצדדים נחלקו אם נערכו 350 מקומות או רק 330. אולם, גם אם אקבל את הטענה העובדתית של התובע שנערכו 350 מקומות, לא מקובל שישנו תשלום נוסף על עריכת שולחנות מעבר למספר המנות כאשר מדובר בהבדל כ"כ קטן בין מספר המנות לבין מספר המקומות שהתבקשו לערוך (פחות מ-10%). ועל כל פנים, לא מצאתי בכל ההתכתבויות, ההקלטות, והמסמכים המופיעים באתר של התובע כל התייחסות לגבי עריכה של מקומות מעבר לכמות המנות (ישנה התייחסות רק לתוספת בגין לעריכת שולחנות בהם יש פחות מ-10 מקומות ישיבה). ולכן **תביעה זו נדחית.**

הצדדים נחלקו אם היה עיכוב או לא. אולם, גם אם אקבל את הטענה העובדתית של התובע שהיה עיכוב, לא מקובל שישנו תשלום נוסף על שעות נוספות, אלא אם מדובר בעיכוב מאוד משמעותי. המקובל הוא שלפעמים אירועים ארוכים מעט יותר ולפעמים מעט פחות, והדבר אינו משפיע על המחיר, אלא הכל כלול במחיר המנה. נוסף על האמור, לא מצאתי בכל ההתכתבויות, ההקלטות, והמסמכים המופיעים באתר של התובע כל התייחסות לגבי מספר השעות בהן ניתן השירות. ולכן **תביעה זו נדחית.**

התובע טען שבגלל האיחור בשליחת התפריט ומספר המנות, יש לחייב את הנתבעים בקנס או פיצוי של 1000 ₪. תביעה זו נדחית – בשום מקום לא הוזכר ולא הוסכם שיש תוספת עלות במקרה שהפרטים הני"ל לא יישלחו במועד ע"י המזמינים, וגם לא הוכח בפני שיש מנהג מקובל שמשלמים תשלום כזה. אילו היו לתובע טענות על כך, היה עליו להעלות אותן מבעוד מועד, או להזכיר אותן בתפריט וכדו'. **לפיכך תביעה זו נדחית.**

התובע טען שיש לחייב על הלנת שכר – בהלכה אין חיוב בפיצוי על הלנת שכר, אולם בבתי הדין של ארץ חמדה גזית מחייבים בפיצוי על הלנת שכר על פי חוק הגנת השכר. בחוק זה נקבע שיש פיצוי רק במסגרת יחסי עובד-מעביד. התובע אינו "עובד" של הנתבעים ע"פ הגדרות החוק, ולכן אינו זכאי לפיצוי על הלנת שכרו. **לכן תביעה זו נדחית.**

כאן המקום לציין שאי תשלום שכרו של קבלן, גם אם אינו מחייב פיצוי – הוא דבר חמור ביותר, ועוברים עליו באיסור "בל תלין" (שולחן ערוך חו"מ שלט, ב; ו; חוקי התורה: קבלנות, סעיף 14). וכבר האריכו רבותינו בחומרת איסור הלנת שכר שכיר, ועל כך ששקלו הכתוב באותה חומרה של "מכשפים ובמנאפים ובנשבעים





לשקר" (מלאכי ג, ה). ברם במקרה זה, לא התרשמתי שהנתבעים מנסים להתחמק מתשלום בגלל שהם מקלים ראש בשכרו של התובע. אלא בגלל שהאירוע לא היה לטעמם, ומשום שיש להם טענות כבדות משקל שיש לקיים עליהן דיון. ואכן, הם הגיעו לבירור בבית הדין בתוך זמן קצר, סמוך ונראה לסוף שבעת ימי משתה שבע-הברכות.

התובע טען שהמחיר הרגיל בתפריט מסוג זה הוא 95 ₪ למנה. הסיכום ל-85 ₪ למנה היה עם החתן, ועל בסיס ההתנהלות מולו. אולם לאור העובדה שעליו להתנהל כעת מול הנתבעים, המחיר הוא המחיר הבסיסי 95 ₪. טענה זו נדחית – התובע הסכים למחיר של 85 ₪ בלי להתנות תנאים כלשהם, וזה המחיר. גם אם היה בלבו שההסכמה למחיר זה היא כי הוא מתנהל מול החתן ולא מול הוריו, "דברים שבלב אינם דברים", ומה שהוסכם הוסכם (ע"פ חוקי התורה: פרשנות הסכמי ממון, סעיף 2). **לפיכך, מחיר המנה נשאר 85 ₪.**

מקובל שמשלמים על כל מנה שמזמינים, ושמשלב מסוים אין אפשרות לשנות את מספר המנות. משום שהמטבח נערך לכמות מסוימת של סועדים, ואין באפשרותו לשנות את הכמות הזו. זה המנהג, וזה ההסכם. בנוסף, ברור ששינוי במספר המנות מ-340 ל-330 ביום שלפני החתונה יותיר את התובע עם עשר מנות מיותרות; או למצער – עם חומרי גלם מיותרים לעשר מנות, כך שהתעקשות על מספר המנות שהוזמן הגיוני וסביר. מסתבר שגם החתן הבין זאת, ומשום כך בשבוע לפני החתונה, לאחר שביקש 340 מנות, הוסיף ושאל בווצאפ: "אני יוכל לשנות טיפה ביממה הקרובה? כרגע זה סופי. אולי פתאום יצוצו אנשים שיגידו שבאים או משהו כזה", והתובע השיב: "דבר איתי אם יש שינוי קל". **לכן מתקבלת טענת התובע שיש לחייב על 340 מנות, ולא על 330 מנות.**

## ז. דיון בטענות הנתבעים

הנתבעים טענו שהתובע מחל על כל התביעות הנ"ל, וכי הסכים שהתשלום יהיה לפי 330 מנות, ולא לפי 340 מנות. שהרי בהודעה שנשלחה לחתן למחרת החתונה, ישנה דרישת תשלום לפי 330 מנות. טענה זו נדחית – זכותו של אדם להעדיף להתנהל בדרך של לפנים משורת הדין, פשרה והסכמות, ולא בדרך של מיצוי זכויות עד הפרוטה האחרונה. וכלשון חז"ל "עביד איניש דזבין דיניה" (בבא בתרא ל, ב). אדרבה, להבנתי זו הדרך הנכונה והראויה להתנהל בה, ואף נפסק בשולחן ערוך שעדיף ללכת בדרך של פשרה מאשר דרך של דין (שו"ע חו"מ יב, ב). ברם, משעה שהנתבעים עמדו על זכויותיהם וביקשו להתדיין בבית דין – זכותו של התובע לחזור בו ממחילתו, שלא הייתה אלא מחילה בטעות על דעת שלא יצטרך להתדיין בית הדין. **לפיכך טענה זו נדחית.**

הנתבעים טענו שהאוכל לא תובל בהתאם לבקשתם. וכן היו טענות על גודל הפרגיות, ועל הטרייות של הטורטיות. אני דוחה את הטענות – הנתבעים לא הגיעו לטעום את האוכל לפני החתונה, וסמכו על בנם. ההחלטה החינוכית לאפשר עצמאות לחתן ראויה לשבח. אך כשם שהנתבעים סמכו על שיקול דעתו של החתן לפני החתונה, הם צריכים לקבל את המשמעויות של הבחירות שלו – לטוב ולמוטב.

גם במישור הראייתי קשה לקבל טענות שהן במובהק טענות סובייקטיביות, שכן "על טעם וריח אין להתווכח". אילו היה מקום לטענות מסוג זה, לא שבקת חיי למסעדנים וכו', וכל לקוח יוכל לטעון "האוכל לא היה טעים", ולדרוש הפחתה מהמחיר שהוסכם. כאשר אין ויכוח על כך שהשירות ניתן ללקוח, חובת הראיה על הלקוח להוכיח שהייתה בעיה עם מה שניתן לו. כאשר מדובר על טענות שעניינן הטעם האישי – אין אפשרות להוכיח.



נוסף על כך, מקובלת עלי טענת התובע שכאשר ללקוח יש בקשות מיוחדות – כגון בנושא התיבול והכשרות – עליו לכתוב זאת בתפריט. להבנתי, זהו מנהג המדינה, שכאשר אדם מזמין שירותי הסעדה, הוא נדרש לפרט את כל בקשותיו הייחודיות בכתב בתפריט. הדבר הגיוני, כי לא מצופה מעסק שיזכור כל פרט ופרט שנאמר לו בשיחות עם בעלי שמחות, ובדיוק לשם כך קיים התפריט (בשולי הדברים, אציע לתובע ללמוד מהניסיון, ולכלול בתפריט שורות המיועדות לכתובת הערות בנושאים כגון כשרות, תיבול, אלרגיות וכו'. במטרה לעודד את הלקוחות לפרט באופן מלא את הבקשות שלהם על גבי התפריט).

אציין עוד בקשר לכשרות הירקות: בתעודת הכשרות שהתובע שלח לחתן בתחילת חודש ינואר נכתב במפורש שלעסק יש כשרות מהדרין, וכל המוצרים בו הם למהדרין, ועם זאת בנושא שמיטה הכשרות תהיה ע"פ דרישת הלקוח. משמעות הדבר שיש לתאם במפורש באיזו כשרות יהיו הירקות, וכאמור לעיל – תיאום צריך להיעשות בכתב ע"ג התפריט. **לפיכך הטענות על התיבול ועל הכשרות נדחית.**

הנתבעים טענו שלמרות שהם הזמינו "דואט תפוחי אדמה ובטטה", התובע סיפק תפוחי אדמה בלבד, וגם הם לא נראו כמו שצריך. הנתבע לא התייחס לטענה, ולפיכך אקבל את הטענה העובדתית, ואדון במישור ההלכתי בלבד: התובע התחייב לספק מנה מסוג מסוים, ובמקומה נתן מנה מסוג אחר. שתי המנות הן באותו המחיר, כך שמן הבחינה הכספית הנתבעים לא "הפסידו". ברם, להבנתי יש משמעות כספית לשינוי מהמנה שהלקוח ביקש – קשה לחייב מישהו לשלם על מנה שאותה הוא לא ביקש, והרי זה כ"שחמתית ונמצאת לבנה, לבנה ונמצאת שחמתית" (משנה בבא בתרא ה, ו). במקרה כזה המקח בטל, ועל הקונה לשלם על ההנאה שהפיק ממה שניתן לו. להבנתי, כאשר מדובר במנות שהוזמנו למאות אנשים, אין הבדל גדול בין ההנאה ממנה זו להנאה ממנה אחרת. **לפיכך יש להפחית סכום מסוים מהתשלום למנה, ואכלול זאת במסגרת ההפחתה בעניין הקוסקוס.**

בין הצדדים מחלוקת האם הבורגול היה מקולקל. בעניין זה אני מקבל את גרסת התובע. משום שאין מחלוקת על כך שטענה זו עלתה לראשונה לאחר האירוע, ולא סביר בעיני שהנתבעים ידעו על כך שהוגש לאורחים מוצר מקולקל והם ישתקו על כך. הרי מדובר בביראות האורחים, ולא סביר שהנתבעים יניחו לאורחיהם לאכול אוכל שעלול להזיק להם. ולראייה, שבנוגע לקוסקוס הם העירו לתובע במהלך האירוע. **לפיכך טענה זו נדחית.**

### ח. הפחתת מחיר הקוסקוס ממחיר המנה

הצדדים מסכימים שהקוסקוס לא היה כשורה. התובע טען "חלק ממנו הגיע עם תקלה כלשהי, כן חשתי בזה וגם האמא אמרה לי בסיום האירוע. חשבתי שזה משהו בקטנה ושמתי בצד, והשאר היה נראה לי בסדר. אם היה נראה מקולקל לא הייתי מגיש אותו. לפעמים יש איזה תבלין שגורם לאיזו הרגשה" (פרוטוקול עמ' 2).

ברם, הצדדים נחלקו בשאלה עד כמה צריך להפחית ממחיר האירוע, כפי שפרטתי לעיל.

**דיון:** מן הבחינה העובדתית, אני מקבל את טענת התובע, שרק חלק מהקוסקוס היה לא כשורה, ושהסרת מגשי הקוסקוס הבעייתיים פתרה את הבעיה. וכן, שהבעיה שהורגשה בקוסקוס הייתה תוצאה של תיבול לא נכון, ולא של עיפוש וכדו' של המוצר. מפני שלא מסתבר בעיני שבעלי השמחה יסכימו להשאיר מזון מקולקל שעלול להזיק לאורחים.



ומכאן לשאלה ההלכתית – כמה יש להפחית בגין קלקול באחד מהמאכלים.

הנתבעים צרפו תשובה מתוך שו"ת "שערי יושר" (חלק חו"מ סי' יא), הדין במקרה הבא:

ראובן הזמין קטרינג לחתונה וכיו"ב ומנה אחת כגון העוף או כיו"ב היתה מקולקלת, וכל מי שאכל אותה מנה, קיבל בחילות והקיא את כל מה שאכל, או שכל מי שאכל אותה מנה, קיבל קלקול קבה וכאבי בטן חזקים, ונגרם מזה בושה ועגמת נפש גדולה לבעל השמחה... האם בכלל צריך לשלם על הקטרינג או לא, ואם צריך לשלם כמה צריך לשלם.

ועל כך השיב השערי ישר:

ולענ"ד יש להעיר על זה, דכל הסברות האלו כוחם יפה לפוטרו מדין מזיק על הנזק שנגרם מהמנה המקולקלת, אבל מצד מקח טעות נראה דהוי מקח טעות על כל הקטרינג, דלא מיבעי אם המנה המקולקלת היתה מנה עיקרית כגון עוף או מאכל אחר חשוב שדרך העולם לבטל את כל הקטרינג בשביל זה... אלא אפילו אם המנה המקולקלת היא מנה טפילה שאין דרך העולם לבטל את כל הקטרינג בשביל זה [אם היה מודיע להם אח"כ שאין באפשרותו להכין מנה זו], על כל פנים כשלא ידוע איזו היא המנה המקולקלת, להזהר ממנה שלא ינזקו ממנה, ודאי שדרך העולם לבטל את כל הקטרינג שהזמינו אצלו בשביל זה, לפי זה נראה דהוי מקח טעות כל הקטרינג, ואין לו לשלם רק מה שנהנה מקטרינג זה.

אלא דמאחר וקשה מאד לשער את שווי ההנאה במצב כזה, דמצד אחד סוף סוף נהנה מהקטרינג במה שהעביר את ליל שמחתו בשולחנות ערוכים כל טוב ואנשים נהנו באותה שעה מאכילה זו, אך מצד שני היתה לו בושה ועגמת נפש גדולה במה שכולם סבלו מהקאות או כאבי בטן חזקים מאכילה זו, וקשה מאד לשער כמה זה ממעט את ההנאה שנהנה בתחילה, ובפרט שהדבר תלוי ברגשות של כל אחד ואחד, על כן נראה שראוי לפשר ביניהם. וכן כשהרצתי דברים אלו למרן הגרי"ש אלישיב שליט"א אמר לי שצריך לפשר, והוסיף שאם מנת העוף היתה מקולקלת אם כן בצירוף שהיה לבעל השמחה בושה ועגמת נפש גדולה מזה, יש לפשר שישלם רק שליש ממחיר כל הקטרינג עכ"ד, ובאופן שהמנה המקולקלת היתה מנה טפילה, נראה שיש לפשר שישלם חצי מהמחיר או יותר, לפי ראות עיני הדיין.

ובהמשך התשובה, דן במקרה בו היה קלקול באחת מהמנות, אותה קיבלו שליש מהאורחים, וכתב

כיון שהשתמש ונהנה במאה ועשרים מנות במה שכיבד בהם את אורחיו, צריך לשלם עליהם את המחיר המלא שקבעו, ורק על הששים מנות בשר ישלם שליש מהמחיר [דהיינו שאם קבעו חמשה עשר דולר למנה, ישלמו רק חמשה דולר למנה], מאחר דנגרם להם צער ועגמת נפש גדולה מהם, ואפשר שלא יהנו מהם כלל... וידידי הרה"ג בצלאל גלינסקי שליט"א טען לי דכיון שהו"ל מקח טעות לגבי כל המנות כנ"ל, אם כן עף על מנות העוף לא ישלם אלא כפחות שבשוק כיון שבטלה הקציצה הראשונה.





ולאור תשובה זו טענו הנתבעים שיש להפחית חצי מעלות האירוע.

ציטטתי באריכות מתוך התשובה כדי שיהיה ברור שהנתבעים שגו בהבנת התשובה, או בהבנה שניתן ליישם אחת לאחת את מסקנות השערי יושר במקרה דנן.

ראשית, מפני שבמקרה המתואר בשאלה בשו"ת שערי יושר, האורחים לקו בקלקול קיבה, וברור שהצער ועגמת הנפש באותו מקרה היו לאין שיעור יותר מאשר עוגמת נפש מכך שהייתה בעיה בטעם של המנה.

שנית, מפני שאף באותה התשובה נכתב ש"ובאופן שהמנה המקולקלת הייתה מנה טפילה – כלומר תוספת שאינה מנה עיקרית – נראה שיש לפשר שישלם חצי מהמחיר או יותר", דהיינו, שהפחתה המקסימלית מעלות המנה היא חצי, אך אפשר שצריך להפחית סכום נמוך יותר (ובשולי הדברים, לעני"ד כאשר אחד המרכיבים במנה מקולקל וגורם לקלקול קיבה, אין זה משנה אם מדובר במנה העיקרית או במנה שולית. סוף סוף סיים הסועד בכך שבטנו צבה וירכו נופלת, ויש לזכות אותו במחיר כל המנה, וכי מה הנאה יש לו מאליה זו שקוץ בה?! וכפי שכתב השערי יושר בתחילה, לפני שירד לשער כמה הנאה היתה מסעודה זו, והדבר תלוי בחומרת הקלקול במזון, ובחומרת קלקול הקיבה, ובכמות הסועדים שניזוקו, ואין אפשרות לקבוע מסמרות בדבר אלא כל מקרה לגופו). שלישית, מפני שאף באותה התשובה נכתב שכאשר רק חלק מהמנות היו מקולקלות, יש לשלם על יתר המנות, וכאמור – בנדון שלפנינו רק חלק מהקוסקוס היה פגום.

לאור האמור, וכפשרה הקרובה לדין, אני מזכה את הנתבעים ב 1000 ₪ עבור הפגם בקוסקוס ובשינוי מנת ה"דואט".

#### ט. סיכום והוצאות משפט

הפריט	הסכום
340 מנות * 85 ₪	28,900 ₪
שני מרקים	2000 ₪
תגבור 90 מנות * 16 ₪	1,440 ₪
סה"כ	32,340 ₪
שולם עד כה	24,000 ₪
הפחתה בגין קוסקוס ודואט	1000 ₪
יתרת חוב	7,340 ₪

הוצאות משפט: כאשר הצדדים מתנהלים בהוגנות במהלך הדיון המשפטי, אזי כל צד נושא בהוצאותיו, ושני הצדדים מתחלקים באגרת בית הדין. כך היה במקרה זה, ולכן הנתבעים ישלמו מחצית מהאגרה, סה"כ 100 ₪.

#### י. החלטות

1. הנתבע חייב לשלם לתובע, סך 7,340 ₪ עבור הזמנת מזון לחתונה.



2. בנוסף, הנתבע ישלם לתובע 100 ₪ עבור החזר הוצאות משפט.
3. התשלום יבוצע עד לתאריך י"ג ניסן תשפ"ב.
4. אין אפשרות ערעור על פסק דין זה.

**והאמת והשלום אהבו**

פסק הדין ניתן ביום יג באדר ב' תשפ"ב  
בזאת באתי על החתום

---

אהרן פלדמן, דיין